

Přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za rok 2011 pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

1. Úvod

V ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách ve znění zákona č. 403/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 526/1990 Sb., o cenách (dále jen „zákon o cenách“), je uloženo:

„6) Vláda předkládá Poslanecké sněmovně každoročně do 30. dubna přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za předcházející kalendářní rok.“

Ve smyslu tohoto ustanovení je zpracován tento „Přehled o činnosti cenových kontrolních orgánů za rok 2011 pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR“, který podává souhrnnou informaci o rozsahu a zaměření cenových kontrol v roce 2011. Přehled obsahuje číselné údaje o provedených kontrolách jednotlivých kontrolních orgánů a příslušné komentáře, jež usnadňují orientaci v těchto číselných údajích.

Podle zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, v roce 2011 mohly provádět kontrolu cenových předpisů následující orgány:

- Ministerstvo financí
- Český telekomunikační úřad
- Celní orgány
- Finanční ředitelství
- Energetický regulační úřad
- Státní energetická inspekce
- Státní ústav pro kontrolu léčiv
- Kraje
- Hlavní město Praha
- Obce

Zpráva zahrnuje přehled kontrolní činnosti všech uvedených cenových kontrolních orgánů.

2. Předmět cenové kontroly

Cenovou kontrolu podle tohoto zákona provádějí cenové kontrolní orgány v rozsahu své působnosti stanovené ve zvláštním právním předpisu, kterým je zákon o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen (č. 265/1991 Sb.).

Cenová kontrola ve smyslu § 14 zákona o cenách spočívala v roce 2011 obdobně jako v předcházejících letech ve zjišťování, zda prodávající nebo kupující neporušují ustanovení tohoto zákona a další cenové předpisy.

3. Přehled činnosti cenové kontroly za rok 2011

3. 1. Kontroly prováděné finančními ředitelstvími

Cenové kontroly, které provádí finanční ředitelství, se orientovaly na kvalifikačně nejnáročnější cenové kontroly. Provádělo je 55 cenových kontrolních pracovníků finančních ředitelství. Celkový počet pracovníků cenové kontroly se trvale snižuje. Oproti počtu pracovníků před 10 lety je tento současný stav o 21 kontrolních pracovníků nižší.

Cenové kontroly finančních ředitelství byly v roce 2011 celkově zaměřeny na ověření dodržování způsobů regulace cen stanovených zákonem o cenách a dále na posouzení, zda u neregulovaných cen nedošlo ke zneužití hospodářského postavení. Kromě toho bylo kontrolováno také označování zboží cenou podle zákona o cenách a vedení cenové evidence. V oblasti maximálních cen byly kontroly zaměřeny zejména na nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce a na ceny mléčných výrobků pro žáky. Dále byly kontroly zaměřeny na ceny, u nichž se uplatňují věcně usměrňované ceny, jako např. ceny vody pitné, vody předané a odvedené kanalizací, ceny veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy, ceny sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, ceny povinných technických prohlídek silničních vozidel a výkonů stanic měření emisí, ceny služeb krematorií (zpopelnění zemřelého, uložení popele do urny a pronájem obřadních místností) a hřbitovních služeb poskytovaných v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa.

Cenové kontroly zneužití hospodářského postavení byly prováděny na základě podnětů firem a občanů.

Hlavní pozornost cenové kontroly prováděné v tomto roce byla zaměřena na kontrolu cen dodávek vody pitné a cen vody odpadní a dále na sběr, přepravu, třídění a odstraňování komunálního odpadu.

Pracovníci oddělení cenové kontroly finančních ředitelství uzavřeli v roce 2011 celkem 371 kontrolní akci včetně šetření.

Ve správním řízení bylo vydáno 146 rozhodnutí o uložení pokut za porušení cenových předpisů v celkové výši 10 175 tis. Kč. V 6 případech byly pokuty zrušeny nebo sníženy, celkem o 5 387 tis. Kč. Celková výše pravomocně uložených pokut činí 4 788 tis. Kč. Do 31. 12. 2011 bylo uhrazeno 4 028 tis. Kč z pravomocně uložených pokut. Za období roku 2011 bylo řešeno 89 stížností z toho 52 stížnosti byly neoprávněné.

Výsledky provedených kontrol a řešených stížností za jednotlivá finanční ředitelství v číselných údajích jsou obsaženy v příloze č. 1 a 2.

Níže uvádíme celkovou charakteristiku souhrnných výsledků cenových kontrol finančních ředitelství podle jednotlivých činností :

3. 1. 1 Voda pitná, voda předaná a voda odvedená kanalizací, rozúčtování vodného a stočného jednotlivým spotřebitelům

Kontrola věcně usměrňovaných cen byla provedena u 57 subjektů. Ve správním řízení bylo vydáno 29 rozhodnutí a celková výše pokut činí 4 139 tis. Kč. Z toho bylo uhrazeno celkem 1 734 tis. Kč. Prošetřovány byly celkem 23 stížnosti, z toho 17 bylo neoprávněných.

Při těchto cenových kontrolách bylo opakovaně zjištěno, že rozúčtování nákladů v objektu bylo provedeno podle počtu obyvatel bytu, aniž by došlo k dohodě mezi majitelem bytů a uživateli bytů, místo toho, aby bylo respektováno uplatnění směrných čísel roční spotřeby

vody, která jsou stanovena v příloze č. 12 k vyhlášce č. 428/2001 Sb. Podle stanovených závazných pravidel pro rozúčtování nákladů na vodné a stočné měla být nestejná vybavenost bytů z hlediska spotřeby vody při rozúčtování zohledněna uplatněním příslušných směrných čísel roční spotřeby vody a počtu osob v bytě. Nebyla zohledněna vybavenost bytů z hlediska spotřeby vody, a tím došlo k nerespektování stanovených závazných pravidel pro rozúčtování nákladů na vodné a stočné.

V jiném případě byl např. do kalkulované nákladové položky „Přímý materiál“ nesprávně započítáván i režijní materiál, reklamní a propagační předměty, paliva, ochranné pomůcky, knihy a časopisy a jiné nepřímé náklady a to jak v roce 2010 tak i v roce 2011. Kalkulace obsahovala také vyšší, než ekonomicky oprávněný náklad na leasingový nájem, a to v rámci položky „Nakupované služby“.

V oblasti režijních nákladů bylo u konkrétního kontrolovaného subjektu také zjištěno, že kontrolovaný subjekt postupoval tak, že jediným podkladem pro tvorbu kalkulací byly výchozí hodnoty režii z roku 2006, od kterých se po celé kontrolované období odvíjela předpokládaná výrobní a správní režie zahrnovaná do kalkulací, aniž by bylo přihlíženo ke skutečnému vývoji těchto nákladů, čehož důsledkem byla výše režijních nákladů v kalkulacích věcně usměrňovaných cen, která nesplňovala podmínku zahrnování pouze ekonomicky oprávněných nákladů. Tento postup byl uplatňován po celé kontrolované období. Současně při kalkulování těchto cen nebyly odečteny v nákladech správní režie náklady představující ekonomicky neoprávněné náklady.

V dalším případě se porušení cenových předpisů kontrolovaný subjekt jako prodávající dopustil tím, že během kontrolovaného období v kalkulacích nevycházel ze skutečných nákladů vedených v účetnictví.

Bylo také zjištěno, že množství odvedené fakturované vody uvedené v kalkulacích nevycházel ze skutečnosti předcházejícího roku. Tímto postupem subjekt jako prodávající, nerespektoval závazný postup při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci ve smyslu ust. § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách.

3. 1. 2 Sběr, přeprava, třídění a odstraňování komunálního odpadu

Kontrola dodržování pravidel věcného usměrňování byla provedena u 28 subjektů, ve 20 případech byly uloženy pokuty v celkové výši 4 939 tis. Kč. Uhrazeno bylo 1 410 tis. Kč. Byla řešena 1 neoprávněná stížnost.

V této oblasti bylo kontrolou např. zjištěno porušení zákona o cenách tím, že kontrolovaná společnost nerespektovala ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách (závazný postup při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci) tím, že do věcně usměrňovaných cen za svoz smíšeného a separovaného komunálního odpadu uplatňovaných v kontrolovaném období vůči smluvnímu partnerovi zahrnula ekonomicky neoprávněné režijní a mzdové náklady prokazatelně související s jinými samostatně fakturovanými činnostmi jako např. „nadstandardní služby při likvidaci TKO“.

Bylo také kromě toho v jiných případech zjištěno, že k uplatňovaným cenám podléhajícím věcnému usměrňování cen za sběr, přepravu, třídění a odstraňování komunálního odpadu nebyly uchovávány kalkulace těchto cen prokazující dodržení pravidel regulace tři roky po skončení platnosti ceny zboží. Uvedeným postupem prodávající neplnil své evidenční povinnosti stanovené v § 11 odst. 2 zákona o cenách.

V jiném případě se prodávající dopustil porušení cenových předpisů tím, že sjednal a uplatnil nesprávně vyšší ceny za odstraňování a uložení komunálního odpadu na skládce smíšeného komunálního odpadu, než odpovídá pravidlům věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách. V kontrolovaném období prodávající zahrnul do cen nesprávně vyšší podíl režijních nákladů, které již nelze považovat za náklady ekonomicky oprávněné.

Jedná se například o náklady na občerstvení - reprezentaci, odměny členům orgánů společnosti a dary.

V dalším případě do kalkulace nákladů za svoz komunálního odpadu pro organizace promítl účastník řízení nesprávný počet výsypů. V důsledku tohoto jednání došlo k nadhodnocení ceny za svoz komunálního odpadu u popelnicové nádoby o objemu 110 l a u kontejneru o objemu 1100 l. Kontrolovaný subjekt tak nepostupoval v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen, když při kalkulaci věcně usměrňovaných cen regulovaných výrobků, resp. služeb nesprávně stanovil počty výsypů a chybně zaokrouhlil jednotlivé položky kalkulace,

což v konečném důsledku způsobilo nadhodnocení cen poskytnutých služeb podléhajících regulaci cen formou věcného usměrňování.

3. 1. 3 Veřejná vnitrostátní pravidelná autobusová doprava

Dodržování pravidel věcného usměrňování cen bylo ověřováno u 12 provozovatelů. V 6 ti případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy pokuty v celkové výši 84 000,- Kč, které byly uhrazeny. Řešeno bylo 5 stížností, kde 2 byly neoprávněné.

Cenovými kontrolami v této oblasti bylo např. zjištěno, že kontrolovaná společnost zařadila v doložených případech nesprávně jízdné za přepravu průvodců držitelů průkazu ZTP/P a přepravu vodícího psa do jednotné slevy ve výši 25 % obyčejného jízdného a také je v této výši vybírala, čímž nedodržela určené podmínky pro veřejnou vnitrostátní silniční linkovou dopravu stanovené za kontrolované období. V příloze k výměru MF 01/rok – části II je výslovně uvedeno, že průvodce držitele průkazu ZTP/P nebo vodící pes se přepravují bezplatně.

Namátkovou kontrolou jízdenek bylo také zjištěno, že průvodcům držitelů průkazu ZTP/P bylo účtováno chybně zlevněné jízdné ve výši 25 % obyčejného jízdného, ačkoliv měli být přepravováni bezplatně.

Kontrolou správnosti postupu stanovení koeficientu pro propočet jízdného, tzv. koeficientu „k“ bylo zjištěno, že v jeho propočtu podle stanoveného vzorce dopravce použil pro

- hodnotu N, což jsou ekonomicky oprávněné náklady linkové dopravy, částku která obsahuje náklady, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné (silniční daň, manka a škody, pokuty a penále),
- hodnotu D, což je úhrada prokazatelné ztráty z rozpočtu kraje, částku která je vyšší, než vyplývá z podkladů zaslaných Krajským úřadem Jihočeského kraje,
- hodnotu O_A , což jsou celkové uplatněné účetní odpisy autobusů používaných v linkové dopravě, částku vyšší, než jsou skutečně uplatněné účetní odpisy podložené účetnictvím.

Z daného zjištění vyplývá, že v kontrolovaném období dopravce nesprávným propočtem koeficientu „k“ nedodržel závazný postup při tvorbě a kalkulaci ceny linkové dopravy ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách.

V jiném případě se kontrolovaná společnost dopustila porušení cenových předpisů tím, že v kontrolovaném období na provozovaných linkách nedržela stanovené podmínky tvorby výše ceny zlevněného jízdného ve veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravě - nesprávné zaokrouhlení ceny zlevněného jízdného. Tím nebyl respektován závazný postup věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách. Zaokrouhlování věcně usměrňované ceny plného (obyčejného) a zlevněného jízdného v „linkové dopravě“ je upraveno v části II. výměrů Ministerstva financí č. 01/rok. Cena přepravy při propočtu výše zlevněného jízdného dopravce se nejprve zaokrouhlí na celé koruny a poté prověří, zda je splněna podmínka uvedená v části II. (stanovené maximum plného jízdného uplatněného dopravcem). Pokud toto splněno není, cena jízdného se musí upravit tak, aby tato podmínka byla splněna.

3. 1. 4 Mléčné výrobky pro žáky

Byly provedeny celkem 64 kontroly v různých školách na území České republiky. Všechny kontroly byly ukončeny protokolem bez zjištění porušení cenových předpisů.

Finanční ředitelství prováděla kontrolu dodržování maximálních cen mléčných výrobků pro žáky škol v roce 2011 u namátkově vybraných škol.

Předmětem kontroly bylo prověření správnosti postupu kontrolovaného subjektu při uplatňování maximálních cen mléčných výrobků pro žáky a splnění evidenčních povinností v rámci programu „školní mléko“, ve vazbě na:

- ustanovení zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, v platném znění a navazujících cenových předpisů,
- nařízení Komise (ES) č. 657/2008 ze dne 10. července 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podporu Společenství pro poskytování mléka a některých mléčných výrobků žákům ve školách,

- nařízení vlády č. 238/2009 Sb. ze dne 20. července 2009, kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků pro žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, ve znění pozdějších předpisů,
- výměr Ministerstva financí (dále jen MF) č. 01/2010 ze dne 8. prosince 2009, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami
- výměry MF č. 02/2011 ze dne 19. ledna 2011 a č. 04/2011 ze dne 24. srpna 2011, kterými se mění seznam zboží s regulovanými cenami vydaný výměrem MF č. 01/2010.

Součástí cenové kontroly byla dále prověrka splnění evidenčních povinností vyplývajících ze stanoveného způsobu regulace cen a z výše uvedených předpisů.

Po provedených cenových kontrolách vyplynulo následující:

Účetní doklady předložené kontrolovanými subjekty a záznamy o výběru plateb v hotovosti za prodané mléčné výrobky dokládají, že maximální ceny podporovaných mléčných výrobků nebyly překročeny. Jmenné seznamy žáků zapojených do programu „Školní mléko“ se záznamy o odběru mléčných výrobků prokazují, že cenová evidence je vedena dle platných předpisů.

Nabídkové letáky podporovaných mléčných výrobků s uvedenými maximálními cenami jsou vyvěšeny ve veřejné části školy. Tím byla splněna podmínka uvedená v čl. 16 nařízení komise (ES) č. 657/2008 ze dne 10. července 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podporu společenství pro poskytování mléka a některých mléčných výrobků žákům ve školách. O možnosti odběru podporovaných mléčných výrobků jsou žáci informováni i dalšími formami.

Způsob vedení evidence prodeje podporovaných mléčných výrobků jednoznačně prokazuje výdej maximálně jednoho kusu mléčného výrobku na jednoho žáka a den. Cenovou kontrolou nebylo zjištěno žádné porušení cenových předpisů ze strany kontrolovaných subjektů.

3. 1. 5 Služby spojené s užíváním nájemního bytu

Služby spojené s užíváním nájemního bytu byly kontrolovány u 50 subjektů. K porušení cenových předpisů došlo v 25 případech. Pokuty za porušení cenových předpisů byly uloženy v celkové výši 243 tis. Kč. Uhrazeno bylo 195 tis. Kč.

Kontrolou bylo zjištěno, že do ročního vyúčtování služeb spojených s užíváním bytů byly v kontrolovaném období nesprávně zahrnuty náklady za opravy osvětlení (elektro práce a drobné práce), jež však neměly charakter drobných prací ve smyslu § 5 odst. 1 nařízení vlády č. 258 ze dne 9. srpna 1995, kterým se provádí občanský zákoník, a proto neměly být do cen služeb spojených s bydlením zahrnuty. Jejich zaplacením nájemníky získala výše uvedená společnost nepřiměřený majetkový prospěch, který nebyl podrobně vyčíslen, neboť v platbách od nájemníků nelze rozčlenit platby za každou službu zvlášť (služby platí nájemníci pronajímateli kumulovaně - pouze jednou částkou, bez rozlišení toho o jakou službu se jedná).

Jinou kontrolou bylo zjištěno, že ve všech bytech nejsou funkční poměrové bytové vodoměry. Kontrolovaná společnost uzavřela s nájemníky dohodu o rozúčtování služeb podle počtu osob. Tato dohoda se ale netýká rozúčtování tepla, teplé ani studené vody. V daném případě, kdy poměrová měřidla nebyla u všech bytů a nebytových prostor, rozpočítala společnost náklady na studenou vodu kombinovaně a to tak, že bytům s nefunkčním měřidlem napočítala odběr vody podle směrných čísel a ostatním podle naměřeného odběru. Podle cenového výměru č. 01/rok část II mělo být rozúčtování provedeno podle počtu obyvatelů bytu v závislosti na vybavení bytu. Přepočítáním spotřeby vodného a stočného dle cenových předpisů bylo zjištěno, že u několika nájemníků došlo k překročení regulované ceny vodného a stočného. U bytů s nefunkčními vodoměry a u několika dalších bytů tak došlo k navýšení ceny pitné vody a celkem byl získán nepřiměřený majetkový prospěch. Kontrolovaná společnost rozúčtovala náklady za spotřebu vodného a stočného v rozporu s ustanovením výměru MF č. 01/rok část I. položka č. 5 odst. 3, kde je stanoveno, jak postupovat v případě, že nedošlo k dohodě mezi pronajímatelem a nadpoloviční většinou nájemců v domě.

3. 1. 6 Služby krematorií, služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa a maximální ceny za pronájem hrobových míst, pronájem obřadních síní pro smuteční obřady

Kontrola dodržování pravidel věcného usměrňování a maximálních cen za pronájem hrobových míst byla provedena u 57 subjektů. Vydáno bylo 26 rozhodnutí o uložení pokuty v celkové výši 245 289,- Kč. Uhrazeno bylo 215 289,- Kč.

Cenové kontroly byly zaměřeny na dodržování věcně usměrňovaných cen za služby krematorií, z toho jen zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi včetně uložení do pevně uzavíratelné urny s označením, pronájem obřadních síní pro smuteční obřady a služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním veřejného pohřebiště.

Jistý kontrolovaný subjekt se dopustil správního deliktu tím, že jako pronajímatel ve smlouvách o nájmu hrobového místa neinformoval nájemce o výši nájemného v Kč/m²/rok, resp. že na smlouvách o nájmu hrobového místa uváděla tzv. úhradu za užívání, a neinformoval tak kupujícího o jednotkové výši ceny uplatněného nájemného ani výši cen poskytovaných služeb spojených s pronájmem hrobového místa. Z předložených smluv nebylo možno jednoznačně zjistit jednotkovou cenu nájemného v Kč/m²/rok ani požadovanou a uplatňovanou výši ceny za služby spojené s pronájmem hrobového místa.

K porušení cenových předpisů docházelo také např. konkrétně tím, že za nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce, resp. z hrobových míst byly účtovány vyšší než úředně stanovené maximální ceny.

K porušení cenových předpisů došlo i tím, že obchodní společnost nevyhotovila a tudíž neuchovávala kalkulace věcně usměrňovaných cen za pronájem obřadních místností, a to v těch případech, kdy uplatňovala věcně usměrňovanou cenu za pronájem obřadní místnosti pro smuteční obřady mimo stanovený obřadní den, tj. ve dnech pracovního klidu, ve dnech pracovního volna a v době svátků,

Dále bylo zjištěno i neuchování kalkulací k cenám zprostředkovatelských výkonů, které byly v kontrolovaném období připočítávány k ceně nakupované služby zpopelnění a k ceně nakupované služby pronájmu obřadní síně od obce a které podléhají cenové regulaci formou věcného usměrňování cen.

Tímto jednáním došlo ke správnímu deliktu ve smyslu ust. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o cenách, podle kterého se podnikající fyzická osoba jako prodávající dopustí správního deliktu tím, že sjedná nebo požaduje cenu, jejíž výše nebo kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1 zákona o cenách.

3. 1. 7 Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce

Cenové kontroly byly provedeny celkem u 13 subjektů. Vydáno bylo 5 rozhodnutí o uložení pokuty. Celková výše uložených pokut činí 32 000,- Kč, které byly uhrazeny.

Cenová kontrola byla zaměřena na dodržování výměrů Ministerstva financí č. 01/příslušný rok, kterými byl vydán seznam zboží s regulovanými cenami pro příslušná období. Podle citovaných výměrů je v části I. oddíl A položka – Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce uvedeno v seznamu zboží, u něhož se uplatňují úředně stanovené ceny (maximální ceny stanovené Ministerstvem financí).

K porušení cenových předpisů došlo u některých kontrolovaných subjektů tím, že pronajímatel požadoval cenu, která nebyla v souladu s úředně stanovenou maximální cenou nájemného z pozemků nesloužících k podnikání nájemce, uvedenou ve výměru Ministerstva financí č. 01/rok.. K tomuto závěru cenové kontrolní orgány došly na základě kontroly předložených dokladů, zejména uzavřených smluv s jednotlivými nájemci.

3. 1. 8 Povinné technické prohlídky, kterými se kontroluje technický stav silničních vozidel ve stanicích technické kontroly a výkony stanic měření emisí při měření emisí silničních motorových vozidel

Výše uplatňovaných věcně usměrňovaných cen za povinné technické prohlídky a měření emisí byla kontrolována u 7 poskytovatelů této služby. K porušení cenových předpisů došlo

u 3 z nich. V jednom případě se jednalo pouze o měření emisí. Pokuty za porušení cenových předpisů byly uloženy v celkové výši 29 000,- Kč. Uhrazena byla částka ve výši 4 000,- Kč.

Při provedených cenových kontrolách bylo zjištěno, že kontrolovaný subjekt porušil cenové předpisy tím, že při snížení nákladů v průběhu roku 2010, které vstupují do věcně usměrňované ceny, konkrétně snížení nájemného vstupujícího do ceny emisí a technických prohlídek, nepromítl toto snížení do svých cen. Tím kontrolovaný subjekt nedodržel ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona o cenách a porušil tak závazný způsob tvorby věcně usměrňované ceny.

3. 1. 9 Zneužívání hospodářského postavení prodávajícím

Byla provedena 1 kontrola. Bylo vydáno 1 rozhodnutí o uložení pokuty ve výši 3 000,-. Kontroly se týkaly dodržování ustanovení § 2 odst. 3 zákona o cenách, tj. zda prodávající nezneužívá svého postavení na trhu. Prvoinstanční rozhodnutí bylo zrušeno, protože kontrolní zjištění nebylo zcela spolehlivě prokázáno.

3. 1. 10 Kontroly značení zboží plnění evidenčních povinností a informování o cenách

Celkem bylo provedeno 15 kontrol. Bylo vydáno 11 rozhodnutí. Kontroly se týkaly značení zboží cenami a vedení cenových evidencí. Celková výše uložených pokut byla 141 000,- Kč. Uhrazeno bylo 113 000,- Kč.

K porušení ustanovení § 13 odst. 2 zákona o cenách při označování zboží došlo např. tak, že prodávající nezajistil v okamžiku nabídky zboží konečnému spotřebiteli řádné označení zboží cenovkami nebo jinou informací, která by o cenách zákazníky informovala. Tím kupujícím neumožnila seznámení se s platnou cenou před jednáním o koupi zboží.

V dalším zjištění byla v kontrolovaném období porušena povinnost podle ustanovení § 13 odst. 2 až 11 zákona o cenách při označování zboží cenami tím, že nebyly zpracovány ceníky obsahující ceny nabízeného zboží a nebyla zpřístupněna informace o ceně za vývoz fekálií.

Dále bylo zjištěno, že v rozporu s uvedenými ustanoveními zákona o cenách nebyla poskytnuta při nabídce a prodeji zboží – cestovních tašek, batohů, dek, balení zábavné pyrotechniky, kávy Tchibo, popelníků, ručníků, keramiky, alkoholických nápojů, ptačích budek, balení bonbónů, trik kalhot na prodejním místě na tržnici, spotřebiteli informaci o jeho cenách, tak aby se s cenami mohl spotřebitel seznámit před jednáním o koupi a dále kontrolovaná osoba v rozporu s ustanovením § 11 odst. 1 písm. c) zákona o cenách nevedla evidenci o cenách uplatňovaných při prodeji zboží spotřebitelům nakupujícím zboží pro jiné účely než pro podnikání.

V jiném případě se kontrolovaná osoba v rozporu s ustanovením § 13 odst. 2 zákona o cenách u autobusové linky nevyvěsila podstatnou část smluvních podmínek obsahující povinnost cestujících mít před nástupem do vozidla připravené odpočítané mince v hodnotě 1, 2, 5, 10 nebo 20 Kč v přesné výši jízdného. Cestující tak o této určené podmínce, ke které je cena vztažena, nebyli informováni před jednáním o koupi (nástupem do vozidla bez platné jízdenky).

3. 1. 11 Cenové kontroly zdravotních výkonů

V této oblasti bylo provedeno celkem 41 kontrol. Bylo vydáno 20 rozhodnutí o uložení pokuty. Pokuty za porušení cenových předpisů byly uloženy v celkové výši 320 000,- Kč. Uhrazena byla částka ve výši 174 000,- Kč.

Cílem kontrol bylo zjistit, zda jsou uchovávány kalkulace a také ověřit, zda uplatněné ceny za prováděné zdravotní výkony v odbornosti 603 a 604 hrazené z veřejného zdravotního pojištění uplatňované účastníkem řízení, na něž je uplatněn způsob regulace úředně stanovenými cenami (maximální cenou), nepřekračují maximální stanovenou výši a dále zda uplatněné ceny za prováděné zdravotní výkony v odbornosti 603 a 604 (dále jen zdravotní výkony) nehrazené z veřejného zdravotního pojištění, na něž se vztahuje regulace formou věcného usměrňování cen, jsou oprávněné z hlediska stanoveného způsobu regulace cen.

Podle zjištění kontrolních pracovníků nebyly v několika případech uchovány kalkulace, a tak nebylo respektováno ustanovení § 11 odst. 2 zákona o cenách, čímž se kontrolovaný subjekt dopustil správního deliktu ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o cenách.

Např. bylo zjištěno, že k cenám uplatněným v kontrolovaném období za poskytnuté zdravotní výkony v odbornosti gynekologie, porodnictví a dětské gynekologie nehrazené z veřejného zdravotního pojištění, které podléhá věcnému usměrňování cen, nechoval kontrolovaný subjekt kalkulace ve struktuře stanovené vyhláškou č. 450/2009 Sb., a tímto jednáním se dopustil správního deliktu ve smyslu ust. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o cenách, podle kterého se podnikající fyzická osoba jako prodávající dopustí správního deliktu tím, že sjedná nebo požaduje cenu, jejíž výše nebo kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1 tohoto zákona.

I v jiném případě kontrolovaný subjekt k uplatněným cenám za zdravotní výkony nehrazené z veřejného zdravotního pojištění nechoval kalkulace prokazující dodržení pravidel regulace, jak stanoví ust. § 11 odst. 2 zákona o cenách a neumožnil tak cenovému kontrolnímu orgánu, aby ověřil, zda výše těchto uplatněných cen v kontrolovaném období byla v souladu s cenovými předpisy.

Dále byla pokuta uložena za porušení cenových předpisů podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. d) zákona o cenách, kdy účastník nerespektoval závazný postup při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci podle § 6 odst. 1 písm. c) téhož zákona a zahrnoval do kalkulací věcně usměrňovaných cen za zdravotní péči náklady, které neodpovídaly skutečnosti.

3. 1. 12 Mimořádná šetření vyžádaná Ministerstvem financí

Cenové šetření cen mléka u prvovýrobců

Ceny zemědělských a potravinářských výrobků jsou předmětem trvalé pozornosti orgánů cenové kontroly, konkrétně oddělení cenové kontroly jednotlivých finančních ředitelství.

Konkrétní zaměření cenové kontrolní aktivity v dané oblasti se odvíjí od podnětů zemědělských organizací včetně petice Regionální agrární rady Libereckého kraje „Rovné

dodržování zákona o cenách a zákona o ochraně hospodářské soutěže“ , jež poukazovala na cenovou diskriminaci výrobců mléka ze strany nadnárodních řetězců a byla projednána na 15. schůzi Senátu.

V roce 2009 se kontrolní aktivita v této oblasti zaměřila na obchodní řetězce. Bylo provedeno rozsáhlé šetření vývoje nákupních a prodejních cen mléka a másla v několika obchodních řetězcích za období od 1.1.2007 do 30.6.2009. Předmětem pozornosti cenových kontrolních orgánů byly jak nákupní, tak i prodejní ceny, ale i další ujednání, např. množstevní slevy, platby za prezentaci zboží, regálné, zpětná plnění či bonusy za odebrané množství. Z provedeného šetření vyplynulo, že v daném tržním prostředí (v ČR) neměla žádná z šetřených společností hospodářské postavení, které by jí jako prodávajícímu umožňovala narušovat tržní prostředí uplatňováním podnákladových prodejních cen. Nedošlo tedy k zneužití hospodářského postavení ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, uplatňováním podnákladových prodejních cen vybraných mléčných výrobků.

V roce 2010 na tuto kontrolní akci navázalo šetření v oblasti mlékárenského průmyslu. V návaznosti na již realizované šetření nákupních a prodejních cen mléka a másla ve vybraných obchodních řetězcích provedla finanční ředitelství šetření nákupních a prodejních cen mléka a másla u dodavatelů obchodním řetězcům. Šetření jsou zaměřena na dodávky mlékárenských výrobků (mléko, máslo, eidam) řetězcům, u nichž byla předtím provedena předcházející cenová šetření. S ohledem na hospodářské postavení šetřených společností v daném tržním prostředí a odlišné možnosti uplatnění běžné obchodní politiky u prvovýrobců a řetězců, provedené šetření nezaložilo podezření na možné zneužití hospodářského postavení ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, v souvislosti s nákupem a prodejem šetřených vybraných mléčných výrobků.

V roce 2011 cenové kontrolní šetření mléka a mléčných výrobků pokračovalo třetí závěrečnou etapou, tj. kontrolami u zemědělských prvovýrobců. Z tohoto šetření vyplynulo, že se ceny prvovýrobců mléka v roce 2009 a částečně i v roce 2010 pohybovaly na hranici rentability nebo i pod touto hranicí. Záporný rozdíl mezi náklady a cenou představoval cca 1,- až 2,- Kč. Nejvážnější byla situace v roce 2009, kdy došlo oproti roku 2008 k meziročnímu snížení průměrné nákupní ceny mléka. Teprve v průběhu roku 2010 a v roce 2011 se situace zlepšila, když se rozdíl mezi náklady a cenou snížil a v některých případech se cena dostala na úroveň nákladů. Tím se situace na trhu mlékem částečně stabilizovala.

Dosahovaná ztráta byla nepoměrně větší u drobných chovatelů s počtem stáda několika desítek kusů dojnic, kteří prakticky s výrobou kravského mléka pro nerentabilitu končí.

Do výběru šetřených subjektů byly původně zařazeny i samostatně hospodařící zemědělci – zemědělství podnikatelé, kteří však museli být vyřazeni pro neporovnatelnost zjištěných údajů a nemožnost jejich zjištění (zejména u mzdových a osobních nákladů, odpisů, režii apod.).

Rozhodujícími podklady při zjišťování informací byly skutečné údaje z evidence šetřeného subjektu při dodržení jednotnosti, srovnatelnosti a vypovídací hodnoty zjišťovaných údajů. Zejména byl kladen důraz na vyloučení duplicity.

Ovšem šetření sebou přineslo i některé metodické problémy, které znamenaly určitou komplikaci při zjišťování nákladové úrovně. Např. pouze minimum šetřených subjektů uplatňovalo „Metodiku kalkulací nákladů a výnosů v zemědělství“ vypracovanou Ústavem zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), podle které je zpracována metodika šetření.

Metodické problémy se soustřeďovaly zejména do rozdělování režijních nákladů na jednotlivé produkty a výkony. V této souvislosti je třeba uvést, že výše zmíněná metodika připouští několik rozvrhových základů (pracovní náklady, materiálové náklady či výnosy nebo výkony).

Závěrem k tomuto šetření poznamenáváme, že pracovníci provádějící šetření velice často setkávali s tím, že jejich požadavek na poskytnutí údajů vzbuzoval u zemědělců nedůvěru, ze které byly patrné určité obavy, jak bude se získanými informacemi naloženo ze strany státních orgánů.

3. 2. Kontroly prováděné celními orgány

Celním orgánům jsou svěřeny kompetence v kontrole cen u tabákových výrobků podléhajících spotřební dani. Je tak zajišťován komplexní dohled ze strany orgánů, které provádějí správu této daně. Předmětem cenových kontrol je dodržování pevných cen cigaret stanovených cenovými rozhodnutími Celního úřadu Kolín a dodržování označování zboží

cenami. Pevná cena, která je uplatňována u cigaret, je uváděna na tabákové nálepce a je současně základem pro určení jedné složky spotřební daně.

Celní správa ČR provedla v roce 2011 celkem 524 cenových kontrol. V rámci kontrolní činnosti byl zjištěn 1 případ porušení cenových předpisů. Subjektu byla uložena pokuta ve výši 8 000,- Kč. Rozhodnutí nabylo právní moci.

Cenové kontroly u kontrolovaných subjektů byly realizovány souběžně s dalšími kontrolními činnostmi.

3. 3. Kontroly prováděné Českým telekomunikačním úřadem

V roce 2011 byla na úseku působnosti ČTÚ dokončena jedna kontrola u subjektu Česká pošta, s. p. podle § 14 odst. 2 písm. a) zákona o cenách. Bylo zjištěno porušení cenových předpisů ve věci nedodržení úředně stanovené maximální ceny za doplňkovou službu „Dodání do vlastních rukou adresáta. ČTÚ vydal rozhodnutí o pokutě ve výši 588 572 Kč. Česká pošta, s. p., podala rozklad a odvolací orgán rozhodnutí o pokutě zrušil a věc vrátil správnímu orgánu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Kontroly v oblasti cen služeb elektronických komunikací vede ČTÚ v souladu se zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2011 byly vedeny tři státní kontroly týkající se cen služeb elektronických komunikací, z toho dvě nebyly v roce 2011 ukončeny. Protože tyto kontroly neprobíhají podle zákona o cenách, nejsou její výsledky zahrnuty do tohoto přehledu.

3. 4. Kontroly prováděné Energetickým regulačním úřadem

Energetický regulační úřad jako cenový kontrolní orgán vykonává kontrolu cen v oblasti energetiky podle zákona o cenách, v souladu s působností podle ustanovení § 2c) zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen, a také v souladu se zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Energetický regulační úřad provedl v období roku 2011 celkem 8 cenových kontrol v odvětví teplárenství. Za porušení cenových předpisů byly v 8 případech uloženy pokuty v celkové výši 7 670 000,- Kč. Objem pravomocně uložených pokut z uzavřených kontrol byl 900 000,- Kč. Z toho bylo uhrazeno 400 000,- Kč.

Předmětem kontrol bylo na základě § 14 zákona o cenách zjištění, zda kontrolovaná osoba při sjednávání předběžné ceny tepelné energie pro rok 2010 ve vybraných cenových lokalitách neporušuje cenové předpisy podle § 16 odst. 1 písm. d) zákona o cenách, podle něhož právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako prodávající dopustí správního deliktu tím, že sjedná nebo požaduje cenu, jejíž výše nebo kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1 zákona o cenách.

3. 5. Kontroly prováděné Státní energetickou inspekcí

Státní energetická inspekce provádí cenovou kontrolu v odvětví elektroenergetika, plynárenství a teplárenství na základě ustanovení § 3 odst. 3 a 4 zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen a v souladu se zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Cenové kontroly byly zaměřeny na dodržování pravidel věcného usměrňování cen při výrobě a rozvodu tepelné a elektrické energie. Kontrolní činnost podle zákona o cenách byla prováděna zejména v oblasti teplárenství, kde se jednalo o kontroly věcně usměrňované ceny tepla. Dne 18. srpna 2011 nabyl účinnosti zákon č. 211/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon). Tímto zákonem (dále též „novela energetického zákona“) byly do českého právního řádu implementovány předpisy tzv. třetího liberalizačního balíčku pro energetiku, především směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem. V souvislosti s přijetím novely energetického zákona došlo k významné změně v soustavě správních úřadů s působností v energetických odvětvích a ke změnám v jejich kompetencích.

Touto novelou přechází řada kompetencí Státní energetické inspekce týkající se kontrol a tím vyřizování podnětů k tomuto zákonu na Energetický regulační úřad (elektroenergetika,

plynárství a teplárství). Dále pak na Energetický regulační úřad přechází kontrolní činnost v oblasti cen v energetice, včetně teplárství.

V roce 2011 orgány Státní energetické inspekce provedly celkem 148 cenových kontrol. Ve 14 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy pokuty v celkové výši 1 588 145,- Kč, které byly uhrazeny.

Jako hlavní nedostatky, které byly při cenových kontrolách zjištěny, se nejčastěji vyskytovaly následující závady: nedodržení postup při tvorbě ceny, neoprávněná výše ekonomicky oprávněných nákladů a nedostatečná prokazatelnost velikosti některých položek uváděných v kalkulaci oproti skutečnostem vykázaným v účetnictví.

3. 6. Kontroly prováděné Ministerstvem zdravotnictví

Ministerstvo zdravotnictví podle zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen, vykonává působnost při uplatňování a regulaci cen u zdravotních výkonů, léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely, stomatologických výrobků a zdravotnických prostředků.

Pokud jde o cenovou kontrolu zdravotních výkonů, která dříve byla v působnosti tohoto ministerstva, připomínáme, že byla v souvislosti s novelou zákona o cenách s účinností od 18. 11. 2009 opětovně tato agenda na žádost Ministerstva zdravotnictví svěřena resortu Ministerstva financí, resp. finančním ředitelstvím novelou zákona č. 265/1991 Sb.. Působnost Ministerstva zdravotnictví při uplatňování a regulaci cen podle § 2a zákona č. 265/1991 Sb. u zdravotních výkonů byla i nadále zachována.

3. 7. Kontroly prováděné Státním ústavem pro kontrolu léčiv

Státní ústav pro kontrolu léčiv podle zmíněného zákona provádí cenovou kontrolu u léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely, zdravotnických prostředků a stomatologických výrobků.

Státní ústav pro kontrolu léčiv v roce 2011 zahájil a dokončil 136 cenových kontrol v oblasti léčiv a zdravotnických prostředků. 131 kontrol proběhlo u provozovatelů lékáren, 4 kontroly distributorů léčivých přípravků a 1 kontrola držitele rozhodnutí o registraci.

Kontroly byly zaměřeny zejména na kontrolu dodržování podmínek cenové regulace léčivých přípravků, kontrolu úředně stanovených cen léčivých přípravků a maximální obchodní přírůžky včetně správnosti použitých postupů a výše odpočtů u léčivých přípravků vydávaných na lékařský předpis a hrazených z prostředků veřejného zdravotního pojištění. Sledována byla rovněž povinnost snížení ceny regulovaných léčivých přípravků v případě snížení maximální ceny vykonatelným rozhodnutím Státního ústavu pro kontrolu léčiv nebo na základě zákona (dodržování lhůt doprodeje), která se nově vztahuje i na lékárny.

Státní ústav pro kontrolu léčiv v roce 2011 úspěšně dokončil druhou fázi projektu „Metodická podpora při výkonu cenové kontroly“, na němž se podíleli zaměstnanci ústavu – experti na oblast cenových kontrol spolu s experty auditorské a poradenské společnosti Ernst & Young. Vedle vypracování metodiky cenové kontroly v šíři celého dodavatelského řetězce (výroba-distribuce-výdej/poskytnutí při ošetření) byly provedeny pilotní cenové kontroly, kterými byla ověřena úspěšnost implementace metodiky. Cenovou kontrolou ústavu je nyní možné prověřit dodržování pravidel cenové regulace v rozsahu milionů záznamů od jednotlivých regulovaných subjektů za období více let. Po zahájení cenové kontroly inspektoři předávají kontrolovaným subjektům dohodnutý formát datového exportu.

3. 8. Kontroly prováděné krajskými úřady

Cenové kontroly krajů jsou zaměřeny zejména na dodržování úředně stanovených cen a na dodržování povinností v oblasti označování zboží cenami a vedení cenové evidence.

Rozsáhlé byly v roce 2011 cenové kontroly prováděné Magistrátem hl. m. Prahy (v tomto přehledu jsou zařazeny mezi kraji) v oboru taxislužby, které podléhají regulaci maximálními cenami.

V této oblasti provedl magistrát ve sledovaném období roku 2011 celkem 555 cenových kontrol podle zákona o cenách, při kterých bylo posuzováno dodržování maximálních cen v taxislužbě, vedení cenové evidence a poskytování informací o cenách služeb. Na základě těchto kontrol byly ve 9 případech uloženy pokuty za porušení cenových předpisů v celkové výši 451 000,- Kč. Z uvedeného počtu byla však dosud uhrazena pouze 1 vydaná pokuta ve výši 5 000,- Kč. Ostatní uložené pokuty jsou předmětem soudních sporů.

Magistrát hl. m. Prahy provedl kromě toho další kontroly v prodejnách potravin, květin, směnárnách, drogeriích, hotelích, oční optice, prodejnách textilu, skla, keramiky a na prodejním místě na tržnici. V této oblasti bylo provedeno celkem 331 kontrol a porušení cenových předpisů (zejména neoznačení zboží cenami) bylo zjištěno v 75 případech. Pokuty za porušení cenových předpisů byly uloženy v celkové výši 481 000,- Kč. Úhrada byla provedena v 61 případech ve výši 292 000,- Kč.

Krajskými úřady bylo provedeno 1 023 kontrol, které byly zaměřeny převážně na dodržování cenové evidence a označování zboží cenami (§ 11 a 13 zákona o cenách) v oblasti provozování služeb, drogerií, prodeje květin, kosmetiky, oční optiky, obuvi, nábytku, cestovních kanceláří, stánkového prodeje, směnářské činnosti a hostinské činnosti. Porušení cenových předpisů bylo zjištěno v 95 případech a celková výše uložených pokut činila 654 500,- Kč. Uhrazeno bylo 475 500,- Kč.

3. 9. Kontroly prováděné obcemi

Obce jsou vybaveny totožnými kompetencemi ke kontrole cen jako kraje. Vzhledem k omezeným možnostem kapacitním a personálním neprovádějí obce časově a odborně náročné cenové kontroly.

Pozornost obcí, které prováděly cenovou kontrolu, byla soustředěna na dodržování povinností ve vedení cenové evidence a při označování zboží a služeb cenami pro konečného spotřebitele

v odvětví podnikání zaměřeném na koupi zboží za účelem dalšího prodeje. Celkem bylo provedeno 400 cenových kontrol. V 23 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů. Celková výše uložených pokut činí 48 500,- Kč. Uhrazeno bylo 31 500,- Kč.

3.10. Metodická činnost Ministerstva financí a krajů

a) metodická činnost MF v oblasti cenové kontroly ve vztahu ke krajům

Systematická a pravidelná metodická činnost Ministerstva financí týkající se cenové kontroly ve vztahu ke krajům se realizuje od roku 2006, kdy se tehdejší ministr financí obrátil na jednotlivé hejtmany s výzvou ke vzájemné součinnosti v cenové kontrole podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, s cílem zajištění fungující a účinné cenové kontroly vykonávané kraji podle zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen.

Ministr financí navrhl krajům organizační, koordinační a metodickou součinnost v cenové kontrole cestou vzájemných pravidelných i operativních konzultací i metodickou pomoc. Nabídka se setkala u hejtmánů s příznivou odezvou.

V návaznosti na to se dne 19. září 2006 se konala na Ministerstvu financí první konzultační schůzka s kraji k cenové kontrole s cílem zajištění fungující a účinné cenové kontroly vykonávané kraji. Po výměně zkušeností a diskusi zaměřené na metodické přístupy k provádění cenových kontrol a možnosti koordinace s finančními ředitelstvími bylo dohodnuto, že se kraje v cenové kontrole v rámci této koordinace zaměří především na cenovou kontrolu označování zboží cenami a na kontrolu cenové evidence. Složitější cenové kontroly, jako jsou např. kontroly dodržování pravidel věcného usměrňování cen vody pitné a odvedené nebo skládkování komunálního odpadu, provádějí finanční ředitelství.

Další akce Ministerstva financí určené pro krajské úřady byly specializovány vždy na určitou konkrétní problematiku.

První z těchto společných akcí se zástupci krajských úřadů byla zaměřena na provádění nejčastějších cenových kontrol krajskými úřady, tj. na kontroly označování zboží cenami a vedení cenové evidence. Zástupcům krajů byl při té příležitosti předán metodický návod pro tento typ kontrol.

Dále byl uspořádán seminář určený pro pracovníky krajských úřadů provádějící cenovou kontrolu, který byl zaměřen na správní řízení v návaznosti na nově platný správní řád.

Jiná akce pro tyto kontrolní pracovníky krajských úřadů provádějící cenovou kontrolu se soustředila na rozbor soudní judikatury vztahující se k cenovým kontrolám a na problematiku doručování písemností ve správním řízení.

Jako další příklad lze uvést akci, která byla uspořádána s Ministerstvem pro místní rozvoj. Jednalo se o seminář pro obce věnovaný pohřebnictví. Jeho součástí byla i cenová problematika, jejíž obsah zajišťovalo Ministerstvo financí.

Bezprostředně po nabytí účinnosti novelizovaného zákona o cenách koncem roku 2009 bylo pro pracovníky krajských úřadů uspořádáno na Ministerstvu financí školení pro pracovníky krajských úřadů provádějící cenovou kontrolu. Školení bylo věnováno podrobnému rozboru novely zákona o cenách platné od 18.11.2009, která se do značné míry týkala i cenové kontroly, protože obsahovala zcela novou úpravu správních deliktů, přestupků a sankcí.

Další formou metodického usměrňování činnosti krajských úřadů v cenové kontrole jsou v současné době pravidelné konzultace s jednotlivými krajskými úřady při příležitosti prováděných kontrol výkonu přenesené působnosti v oblasti cen. Např. v r. 2010 až 2011 byly Ministerstvem financí provedeny ve všech krajích kontroly výkonu přenesené působnosti v cenové kontrole a bezprostředně po jejich ukončení byly konzultovány některé metodické postupy v cenové kontrole a v navazujícím správním řízení o uložení pokut za porušení cenových předpisů. Do těchto konzultací tak bylo možno promítnout specifika cenové kontrolní činnosti daného kraje.

Dalším důležitým prvkem působení na činnost krajů v cenové kontrole je poskytování písemných metodických návodů. V roce 2007 byla Ministerstvem financí zpracována komplexní „Metodická pomůcka pro výkon cenové kontroly finančními ředitelstvími, krajskými a obecními úřady“ v rozsahu 73 stran. Kromě metodických návodů obsahuje tato pomůcka řadu vzorů k využití při cenové kontrole. Pomůcka je průběžně aktualizována v návaznosti na změny souvisejících právních předpisů a judikaturu vztahující se k této oblasti.

Metodická činnost Ministerstva financí se odvíjí rovněž formou vyřizování konkrétních dotazů krajských úřadů k cenové kontrole a správního řízení.

Konečně je třeba zmínit i součinnost s příslušnými odděleními cenové kontroly na finančních ředitelstvích, která spočívá nejenom ve zmíněné koordinaci kontrolní činnosti, ale také ve vzájemných konzultacích ke konkrétním kontrolním případům.

b) metodická činnost krajů v oblasti cenové kontroly ve vztahu k obcím

Jednotlivé krajské úřady využívají obdobných forem metodického usměrňování cenové kontrolní činnosti obcí jako Ministerstvo financí vůči krajským úřadům.

Podobné přednášky, semináře a konzultační dny jako pořádá Ministerstvo financí pro krajské úřady, pořádají také některé, zejména moravské, krajské úřady pro obce.

Např. Krajský úřad Moravskoslezského kraje pořádá každoročně konzultační den k aplikaci zákona o cenách a problematice cenové kontroly za účasti zástupců Ministerstva financí.

Podobné akce zaměřené na cenovou kontrolu a s tím související správní řízení pořádá pravidelně také Krajský úřad Olomouckého kraje a Krajský úřad Jihomoravského kraje s možností účasti pracovníků i jiných krajů, rovněž za účasti zástupců Ministerstva financí. Jde o školicí a konzultační akce zaměřené na působnost obcí v oblasti cen, výklad cenových předpisů a cenovou kontrolu.

Některé kraje pořádají akce specializované na určitou konkrétní problematiku. Např. v letošním roce 2011 pořádal Krajský úřad Zlínského kraje seminář k oblasti pohřebnictví, který byl zaměřen zejména na související cenovou problematiku.

V některých krajích (např. v Ústeckém kraji) se konají opakovaně individuální konzultace k cenové kontrolní problematice s městy a obcemi na jejich vyžádání. Týká se to zejména těch, které teprve s cenovou kontrolou začínají. Mezi nejčastější a také neúčinnější formy metodického vedení obcí krajskými úřady patří přímá metodická součinnost při postupu řešení prvních několika kontrolních případů.

Kraje také obdobně jako Ministerstvo financí vyřizují telefonické či písemné dotazy pracovníků obecních úřadů v okruhu jejich působnosti.

Další formou metodické pomoci krajských úřadů obcím je průběžná aktualizace webových stránek kraje, kde jsou pod odkazem cenová kontrola uvedeny informace k této problematice. Jejich prostřednictvím jsou přenášeny metodické postupy Ministerstva financí k této problematice.

3.11. Souhrnný přehled

Souhrnný přehled o cenových kontrolách provedených jednotlivými kontrolními orgány a o uložených pokutách je uveden v příloze č. 3.

Nízký výběr uvedených pokut vyplývá z toho, že proti uloženým pokutám jsou podávány často žaloby. Soudní řízení trvá někdy i několik let.

4. Závěr

Výkon cenové kontroly je příslušnými orgány trvale zajišťován a přispívá k udržování cenové kázně u sortimentů zboží a služeb, kde je uplatňována cenová regulace i v té části neregulované oblasti, pro kterou je charakteristické omezení hospodářské soutěže. Rovněž i v oblasti ochrany spotřebitelů cenová kontrola přispívá k řádnému informování zákazníků při prodeji v maloobchodě o nabídkových cenách zboží a služeb.

Nízký výběr pokut u některých cenových kontrolních orgánů, např. u Magistrátu hl. m. Prahy, pokud jde o cenové kontroly taxislužby, byl až dosud ovlivněn skutečností, že podané žaloby měly podle zákona o cenách platného do 17.11.2009 odkladný účinek. To se však novelou změnilo, odkladný účinek již v zákoně o cenách obsažen není, účastníci řízení však mohou soud o odkladný účinek požádat.

Ministerstvo financí vede v současné době 38 soudních sporů o pokuty uložené finančními ředitelstvími a Magistrátem hl. m. Prahy za porušení cenových předpisů. Jedná se o pokuty, které byly Ministerstvem financí potvrzeny v odvolacím řízení. V souhrnu bylo provedeno v

období roku 2011 celkem 3 497 kontrolních akcí. Objem uložených pokut činí 21 076 145,- Kč. Objem pravomocně uložených pokut z uzavřených kontrol byl 8 349 145,- Kč a objem uhrazených pokut byl 6 828 145,- Kč.

Přetrvávajícím limitujícím prvkem provádění cenových kontrol jsou omezené kapacitní možnosti všech kontrolních orgánů, zejména finančních ředitelství. V kapacitních možnostech kontroly, ale ani jejím cílem, není zkontrolovat všechny subjekty na trhu, ale rozhodující je spoluvytváření rámce pro udržení hospodářské soutěže mezi podnikateli a její rozvoj a vytváření zábran pro praktiky, které by tuto soutěž omezovaly.

K dalšímu posílení významu cenové kontroly a zvýšení její efektivity i k lepší spolupráci při zpracování příslušné zprávy pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR přispívá dozorová činnost nadřízených orgánů nad výkonem přenesené působnosti.

11. dubna 2012

RNDr. Petr Nečas, v. r.
předseda vlády České republiky

Ing. Miroslav Kalousek, v. r.
ministr financí

Sumář kontrol podle FR a odvětví - rok 2011 (v tis. Kč)

Finanční ředitelství	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		CELKEM													
	K	R	K	R	K	R	K	R	K	R	K	R	K	R	K	R	K	R	K	R	K	R	K	R												
pro hl. m. Prahu	3	1	3	0	0	0	1	1	46	1	0	0	0	0	0	23	9	92	13	0	0	0	3	1	80	53	14	238								
v Praze	0	0	0	4	4	27	4	2	15	1	1	50	9	5	800	0	0	1	1	65	9	0	1	1	4	1	3	31	16	1 014						
v Českých Budějovicích	1	1	5	1	1	5	6	3	46	4	2	3 498	1	1	30	0	0	0	3	1	10	4	1	10	7	0	2	1	5	0	0	29	11	3 609		
v Plzni	6	2	47	0	0	0	6	3	28	2	2	363	5	4	125	0	0	0	5	3	7	3	2	6	7	0	0	0	0	0	0	34	16	576		
v Ústí nad Labem	28	17	160	0	0	0	3	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	20	10	9	58	50	31	313			
v Hradci Králové	0	0	0	6	0	0	13	7	52	1	1	58	27	12	1 139	1	1	3	0	0	0	1	1	70	8	0	2	0	0	0	0	59	22	1 322		
v Brně	9	3	22	0	0	0	4	2	7	13	8	599	11	5	1 045	0	0	0	3	1	17	5	2	4	11	0	0	0	0	0	56	21	1 694			
v Ostravě	3	1	6	2	0	0	12	6	75	6	5	325	3	2	1 000	0	0	0	0	0	0	1	1	3	5	0	0	0	0	1	0	33	15	1 409		
C e l k e m	50	25	243	13	5	32	57	26	245	28	20	4 939	57	29	4 139	1	1	3	12	6	84	41	20	320	64	0	0	7	3	29	15	11	141	345	146	10 175

Výsvětlivky:

"K" Počet kontrol

- 1 Nájemné - služby
- 2 Nájemné - pozemky
- 3 Nájem - pozemky - hřbitovní služby, služby krematorií
- 4 Komunální odpad
- 5 Vodné a stočné
- 6 Zneužití postavení

"R" Počet zjištěných porušení cen, předpisů

- 7 Doprava
- 8 Zdravotnictví
- 9 Školní mléko
- 10 STK + měření emisí
- 11 Znač. cen, evidence

Přehled stížností za období roku 2011

Finanční ředitelství	§ 2/3	neopr.	VaS	neopr.	KO	neopr.	N a sl.	neopr.	D	neopr.	Ost.	neopr.	CELKEM	neopr.
pro hl. m. Prahu	0	0	0	0	0	0	4	3	0	0	3	3	7	6
v Praze	0	0	4	3	0	0	0	0	1	0	1	1	6	4
v Českých Budějovicích	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	2	1	4	2
v Plzni	0	0	1	1	1	1	3	1	0	0	3	3	8	6
v Ústí nad Labem	1	1	0	0	0	0	26	11	1	0	9	3	37	15
v Hradci Králové	0	0	7	5	0	0	0	0	0	0	0	0	7	5
v Brně	0	0	4	3	0	0	3	1	3	2	2	2	12	8
v Ostravě	0	0	7	5	0	0	0	0	0	0	1	1	8	6
Celkem	1	1	23	17	1	1	38	17	5	2	21	14	89	52

Legenda:

- § 2/3 zneužití hospodářského postavení;
- VaS vodné a stočné;
- KO komunální odpad;
- N a sl. nájemné - služby
- D doprava
- Ost. ostatní.

Výsledky cenových kontrol provedených jednotlivými orgány

Orgán	Počet kontrol	Objem uložených pokut v Kč	Objem pravomocně uložených pokut z uzavřených kontrol v Kč	Objem uhrazených pokut v Kč
Ministerstvo financí – FŘ	371	10 175 000	4 788 000	4 028 000
Generální ředitelství cel	524	8 000	8 000	8 000
Český telekomunikační úřad	1	0	0	0
Energetický regulační úřad	8	7 670 000	900 000	400 000
Státní energetická inspekce	148	1 588 145	1 588 145	1 588 145
Státní ústav pro kontrolu léčiv	136	0	0	0
Kraje	1 909	1 586 500	1 016 500	772 500
Obce	400	48 500	48 500	31 500
Celkem	3 497	21 076 145	8 349 145	6 828 145

Výsledky cenových kontrol provedených finančními ředitelstvími

Sídlo FŘ	Počet kontrol	Objem uložených pokut v Kč	Objem pravomocně uložených pokut z uzavřených kontrol v Kč	Objem uhrazených pokut v Kč
FŘ pro hl. m. Prahu	56	238 000	213 000	208 000
FŘ v Praze	31	1 014 000	1 014 000	984 000
FŘ v Českých Budějovicích	29	3 610 000	242 000	231 000
FŘ v Plzni	38	576 000	522 000	517 000
FŘ v Ústí nad Labem	56	313 000	313 000	236 000
FŘ v Hradci Králové	59	1 322 000	382 000	382 000
FŘ v Brně	64	1 693 000	1 693 000	1 061 000
FŘ v Ostravě	38	1 409 000	409 000	409 000
Celkem	371	10 175 000	4 788 000	4 028 000

Výsledky cenových kontrol provedených jednotlivými kraji

Kraj	Počet kontrol	Objem uložených pokut v Kč	Objem pravomocně uložených pokut z uzavřených kontrol v Kč	Objem uhrazených pokut v Kč
Hlavní město Praha	886	932 000	471 000	297 000
Středočeský kraj	25	0	0	0
Jihočeský kraj	107	4 000	4 000	4 000
Plzeňský kraj	244	5 000	5 000	5 000
Karlovarský kraj	58	0	0	0
Ústecký kraj	240	308 000	199 000	199 000
Liberecký kraj	65	256 000	256 000	213 000
Královéhradecký kraj	19	12 000	12 000	2 000
Pardubický kraj	26	32 000	32 000	15 000
Kraj Vysočina	44	2 000	2 000	2 000
Jihomoravský kraj	37	0	0	0
Zlínský kraj	102	35 500	35 500	35 500
Olomoucký kraj	38	0	0	0
Moravskoslezský kraj	18	0	0	0
Celkem	1 909	1 586 500	1 016 500	772 500